

PREVENTIVNÍ PROGRAM

Je základním dokumentem, který shrnuje pravidla přístupu k této problematice na škole a zapracovává do plánů výuky v jednotlivých třídách daná témata z oblasti prevence. Jeho každoroční aktualizaci provádí metodik prevence ve spolupráci s ředitelem školy a ostatními vyučujícími. Je tudíž na metodikovi, aby přicházel s novými poznatky, novými metodami a formami práce a ty ve spolupráci s daným vyučujícím zapracoval do MPP. Ještě lepší je obrácený postup, pokud učitel daného předmětu přijde s aktivitou, kterou konzultuje s metodikem a ta je poté zapracována do MPP a jsou s ní seznámeni ostatní pedagogové školy. Tak vzniká MPP.

Jeho nedílnou součástí na daný rok jsou konkrétní rozšiřující aktivity – filmy, přednášky, besedy a praktické ukázky, které objednává metodik prevence na začátku školního roku a jsou i součástí ročního plánu školy. V posledních letech jsme vyzkoušeli mnoho podpůrných organizací s jejich preventivními programy a to s větší či menší spokojeností s jejich kvalitou. Vybrali jsme a každoročně spolupracujeme se třemi organizacemi. Využíváme preventivní programy plzeňské městské policie a Centra lékařské prevence. Jejich preventivní programy pro školu mají shodné parametry – jsou zaměřeny na žáky všech tříd a přesně navazují či rozšiřují učivo v daných ročnících. Žák od 1. do 9. třídy projde uceleným systémem podpůrných přednášek a besed, které rozšiřují a prohlubují otázky týkající se jednotlivých témat prevence. Poslední, třetí spolupracující subjekt, je Národní iniciativa pro život, o.p.s., která v 9. třídách rozšíří žákům znalosti o prevenci neplánovaných těhotenství a interrupcí. U problémových kolektivů využíváme podle potřeby intervenční programy plzeňského P-centra.

Takto je na začátku školního roku nastaven MMP, ale každoročně je ještě v průběhu školního roku doplňován aktivitami z aktuální nabídky, kterou nabízejí instituce a organizace z celé republiky. Je na rozhodnutí metodika a daného třídního učitele, zda je doplňkový program v daný okamžik vhodný a zda bude škola mít finanční prostředky na jeho pořízení. Dlouhodobou zkušeností jsme dospěli k názoru, že vybírat peníze (často nemalé částky) od žáků na daný preventivní program je nevhodné.

Na následujících stránkách uvádím MPP školy, který je výsledkem dlouhodobých zkušeností všech pracovníků školy.

1.1. Minimální program prevence rizikového chování - školní preventivní strategie

Hlavní principy školní preventivní strategie

Aktivity školy jsou cíleně zaměřeny na efektivní primární prevenci ve všech oblastech rizikového chování žáků, na rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech: traumatických zážitků- domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je přijímání opatření k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, výchova ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností, k zvládání zátěžových situací osobnosti a k rozvoji komunikačních dovedností. Jedná se o program zabývající se prevencí v níže uvedených oblastech s cílem zabránit výskytu rizikového chování nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem mezi žáky.

Zařazením témat do vzdělávacích plánů jednotlivých tříd zasahuje preventivní program výchovnou a naukovou složku vzdělávání během celé školní docházky žáků a směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu tříd, k pozitivní změně motivace žáků a pedagogů a ke změnám vyučovacích metod.

Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestroosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a na spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

Oblasti rizikových projevů

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédia
- násilí, vandalismus
- intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling

- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování, AIDS

Hlavní cíle a úkoly školy

Cílem MPP je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči rizikovému chování a tím dosáhnout zlepšení vztahů v třídním kolektivu a celkově příznivého sociálního klimatu ve škole mezi žáky různých věkových kategorií.

Dále sledujeme motivaci žáků k zásadám zdravého životního stylu (zdravá výživa, fyzická a psychická hygiena, hodnota zdraví, nemoc, léky - jejich pozitivní i negativní stránka)- naprosto nezbytná je spolupráce s rodiči.

Škola poskytne žákům základní, nezkrácené informace o zakázaných, ale i volně dostupných návykových látkách, o škodlivosti kouření a požívání alkoholických nápojů, o riziku zneužívání drog a o drogové prevenci.

Součástí našeho programu je i účast pedagogů na odborných školeních a vzdělávacích programech a další vzdělávání metodika prevence.

Uplatňujeme různé formy a metody působení na jednotlivce a skupiny dětí, zaměřené na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování.

Vytváříme podmínky pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže zapojením žáků do zájmové činnosti na škole a to širokou nabídkou bezplatných volnočasových aktivit s důrazem na sportovní aktivity.

Spolupracujeme s rodiči a provádíme osvětovou činnost pro rodiče zejména v oblasti zdravého životního stylu.

Průběžně sledujeme konkrétní podmínky a vztahy ve třídách a celkovou situaci ve škole z hlediska rizik výskytu nežádoucích jevů umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí.

Dbáme o diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí (třídní kolektivy - intervenční program).

Poskytujeme poradenské služby a zajišťujeme poradenské služby ve specializovaných poradenských a preventivních zařízeních pro žáky, rodiče a pedagogy.

Co bychom měli žáky naučit

- umět čelit tlaku vrstevníků, umět říci „ne“
- učit se řešit osobní problémy a problémy vznikající v kolektivu třídy, vědět na koho se mohou obrátit se žádostí o pomoc
- být tolerantní k názorům druhých, umět o vzniklých problémech a situacích komunikovat a hledat správná řešení
- znát účinky návykových látek na jejich organismus
- mít zdravé sebevědomí
- rozlišovat dobré a špatné chování
- zkvalitnit jejich sociální komunikaci
- zapojit se do třídního kolektivu, zlepšovat mezilidské vztahy
- umět se sebeovládat a zvládat krizové situace ve škole i v rodině
- umět si vážit sebe samého
- aktivně využívat volný čas, zařazovat pohybové aktivity do denního programu
- znát zásady zdravého životního stylu a umět je aplikovat v každodenním životě doma i ve škole
- znát zásady slušného chování
- stanovit si správný žebříček životních hodnot a priorit

K naplnění těchto cílů se zaměříme na:

- rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností - zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch a kritiku
- vytváření pozitivního klimatu v třídním kolektivu, pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon
- zařazení do skupiny, na práci ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovatelným hodnotám - pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

- předkládání žákům příležitosti, kde by mohli hodnotit a obhajovat své postoje spojené s rizikovým chováním.

Metody a formy práce, postup školy

Vztah učitel – žák

Základní kvalitou v preventivní práci v této oblasti je bezpodmínečně vzájemná důvěra mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele kdykoli obrátit s jakýmkoli problémem a bude vždy respektován jeho názor a jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka a podněcuje dialog, aktivně využívá dohledů na chodbách o přestávkách k neformálním rozhovorům se žáky. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování dobrého vztahu s rodinou.

Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci se žákem, s rodičem, s jeho širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Do výuky zařazujeme skupinovou práci, kdy žáci spolupracují ve dvojicích nebo ve větších skupinách. Při projektových dnech a celoškolních akcích žáci spolupracují i ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, sleduje a řídí úroveň spolupráce a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce a řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu).

Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy v naší společnosti či ve světě. Zařazení projektů do výuky umožňuje intenzivní spolupráci žáků v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a

dokáží spolupracovat starší s mladšími. Vytváření pozitivních vazeb mezi žáky je podstatným prvkem prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele i ostatních členů skupiny. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatcích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly a kladný vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči a veřejností

Učitelé, výchovný poradce, metodik prevence i vedení školy nabízejí všem rodičům možnost individuálních konzultací. Rodiče mají také možnost (po předchozí domluvě) navštívit výuku, mají tak možnost lépe a detailněji poznat prostředí školy a tím lépe pochopit potřeby svých dětí ve škole.

O preventivním programu budou rodiče informovat především třídní učitelé na třídních schůzkách. Základní informace jim poskytuje rovněž ředitel školy na společných jednáních zástupců žáků zastupujících třídy v Klubu rodičů. Informovanost bude zaměřena zejména na oblast prevence užívání návykových látek (alkohol, kouření), šikany a kyberšikany, záškoláctví, vandalismu, intolerance, násilí a na prevenci úrazů. V případě zájmu rodičů škola zajistí besedu s odborníkem na potřebné téma.

S celým MMP mají možnost se rodiče seznámit na stránkách školy.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči, výchovným poradcem a metodikem prevence, kteří se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. V případě problémů přesahující možnost řešení školou je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

Řešení přestupků

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce a přijata náležitá opatření.

Je sledováno i další rizikové chování žáků, zejména záškoláctví, kyberšikana a šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální pohovor se žákem
- jednání s rodiči o daném rizikovém chování žáka
- doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů uvědomění OSPOD, případně policie ČR.

Využití Individuálního výchovného programu (IVýP) při řešení rizikového chování žáka

V případě opakovaného problémového chování žáka je nutno přistoupit k řešení dané situace za použití IVýP, který je důležitou formou spolupráce mezi školou, žákem a jeho zákonným zástupcem. Tento program se stává nástrojem účinné spolupráce a vzájemné komunikace všech zainteresovaných stran.

IVýP zajišťuje cílenou spolupráci a specifickou podporu žákovi i zákonnému zástupci tak, aby bylo dosaženo požadované změny v rizikovém chování žáka.

S metodikou využívání IVýP byli seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy a potřebné materiály – formuláře jsou k dispozici ve sborovně školy tak, aby je bylo možné v případě nutnosti použít.

Zveřejnění informací

Informace z oblasti primární prevence jsou zveřejňovány na nástěnkách u sborovny a v hlavní vstupní hale budovy. Škola vytvořila vlastní žakovské knížky, ve kterých žáci i zákonní zástupci najdou důležitá telefonní čísla (linky důvěry apod.). Minimální preventivní program je volně přístupný na webových stránkách školy, kde jsou zveřejňovány i všechny akce a přednášky týkající se této oblasti. Žáci mohou své dotazy a problémy řešit prostřednictvím školního parlamentu, třídního učitele, výchovné poradkyně nebo metodika prevence.

Personální zajištění prevence rizikového chování

Výchovná poradkyně

Výchovná poradkyně koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovnou poradkyni o případech výskytu agresivního chování ve třídě, o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

Výchovná poradkyně navrhuje účinná opatření, vede individuální konzultace s dětmi i jejich zákonnými zástupci a informuje je o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence vytváří, koordinuje a kontroluje celou oblast primární prevence ve škole. Komunikuje s učiteli a v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s výchovnou poradkyní, třídními učiteli, s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Aktualizuje kontaktní údaje na spolupracující instituce a organizace, koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci Minimálního preventivního programu.

Zajišťuje metodické vedení ostatních pedagogů v oblasti prevence, koordinuje další vzdělávání, vede příslušnou dokumentaci a shromažďuje odborné zprávy o žácích. Zajišťuje veškeré předávání informací a zkušeností, prezentuje výsledky preventivní práce školy.

Třídní učitel

Třídní učitel úzce spolupracuje se školním metodikem prevence a výchovnou poradkyní při zachycování varovných signálů ve své třídě, podílí se na realizaci preventivního programu. Motivuje žáky k vytvoření vnitřních pravidel třídy (bezpečná atmosféra, pozitivní klima) a spolu s žáky vyhodnocuje jejich dodržování. Třídní učitel

je v úzkém kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (internet).

Ostatní pedagogičtí pracovníci školy

Plní úkoly a témata vztahující se k primární prevenci uvedené ve Školním vzdělávacím programu. V rámci výuky se věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuje opatření.

Ředitel školy

Je přímo zodpovědný za oblast primární prevence a za řešení zjištěných projevů rizikového chování. Řídí práci metodika prevence a výchovné poradkyně v této oblasti. Všem pracovníkům školy vytváří podmínky pro činnosti, které vedou k předcházení rozvoje rizikového chování. Sleduje a vyhodnocuje efektivitu přijímaných preventivních opatření v kontextu celé školy a vytváří personální a organizační opatření ke zlepšení školního klima a vzájemného soužití ve škole.

V případě nutnosti oslovuje zákonné zástupce a zve je na jednání k řešení problémového chování či jednání jejich dětí.

Začlenění primární prevence rizikového chování žáků do školního vzdělávacího programu

I. stupeň –

Primární prevenci zajišťuje třídní učitelka a vyučující jednotlivých předmětů.

Žáci I. stupně jsou vzděláváni v 1. - 5. ročníku podle školního vzdělávacího programu Škola pro Evropu. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě, s tématy lze pracovat v českém jazyce, pracovním vyučování, výtvarné a tělesné výchově. Při výuce lze využít různých metod, např. nácvik chování v modelových situacích, beseda, využití vlastních zkušeností žáků, výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování či prvky dramatické výchovy. Jednotlivá témata budou vyučující s žáky plnit průběžně během školního roku.

Ročník,	Téma	Obsah výuky
---------	------	-------------

předmět		
1. - 3. ročník Prvouka	Místo, kde žijeme	Bydliště a okolí, možná nebezpečí v nejbližším okolí. Škola a její prostředí – bezpečná cesta do školy, dopravní výchova
	Lidé kolem nás	Tolerance k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům. Pravidla slušného chování. Mezilidské vztahy-pomoc slabším
	Lidé a čas	Základní poznatky o lidské společnosti, rodině
	Člověk a jeho zdraví	Zdravotně preventivní návyky, zásady bezpečného chování, obezřetnost při setkání s neznámými lidmi, vyhledání pomoci, základní pravidla silničního provozu, chování v mimořádných situacích
4. a 5. ročník Přírodověda Vlastivěda	Místo, kde žijeme	Bezpečná cesta do školy a bezpečný pobyt v přírodě
	Lidé kolem nás	Vztahy mezi lidmi, pravidla soužití ve škole, v rodině, v obci. Pravidla slušného chování, principy demokracie
	Lidé a čas	Soužití ve společnosti, generace-rozdíly
	Člověk a jeho zdraví	Péče o zdraví, zdravá výživa, návykové látky a zdraví. Osobní bezpečí a bezpečné chování, zábavní pyrotechnika. Situace hromadného ohrožení
Tělesná výchova		Význam pohybu pro zdraví. Zdravotně zaměřené činnosti. Hygienické návyky Režim dne. Výživa a zdraví

II. stupeň

Preventivním tématům na II. stupni bude věnována systematická pozornost především v následujících předmětech: výchova ke zdravému občanství, tělesná výchova, přírodopis, informatika, dějepis, chemie, český jazyk, výtvarná výchova.

Žáci 6. až 9. ročníků se vzdělávají podle Školního vzdělávacího programu „Škola pro Evropu“.

K práci s jednotlivými tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinové práce, dramatické výchovy, besedy, semináře, diskuse, využití vlastních zkušeností žáků, portfolia atd.

Výchova ke zdravému občanství

Učivo:

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek
- **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny
- **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity
- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **tělesná a duševní hygiena** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví,
- **režim dne** – význam spánku, stravovací návyky, zařazení pohybových aktivit
- **ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy** – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)
- **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
- **civilizační choroby** – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče
- **auto-destruktivní závislosti** – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu)
- **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci
- **bezpečné chování** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích
- **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu
- **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- **ochrana člověka za mimořádných událostí** - živelní pohromy, terorismus
- **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova teorie)
- **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví
- **podpora zdraví v komunitě** – programy podpory zdraví
- **sebezpoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení

- **psychohygienu** v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- **mezilidské vztahy, komunikace a kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích
- **morální rozvoj** – cvičení k zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev

Tělesná výchova

Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Učivo:

- **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Témata MPP v rámci ostatních předmětů:

Český jazyk - pozitivní vzory hrdinů z četby, úvahy o životě, hledání životních cílů, mezilidské vztahy

Dějepis - pozitivní vzory osobností, zákony a lidé, vývoj lidské společnosti

Zeměpis - výskyt a pěstování drog, lidské rasy, ohniska národnostních konfliktů, migrace a emigrace v současném světě

Informatika – bezpečná práce s internetem, rizika sociálních sítí, kyberšikana

Přírodopis - lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek na organismus, vývoj člověka

Chemie - vznik, výroba a účinky návykových látek a jejich vliv na člověka

Výtvarná výchova - tematické práce k drogám, k estetickému prostředí, k lidským vztahům, ke zdravému životnímu stylu

Primární prevenci na II. stupni zajišťuje metodik prevence, třídní učitel, výchovná poradkyně a vyučující daných předmětů.

Výuka sexuální výchovy

Sexuální výchova na škole není vyučována jako samostatný předmět, ale jednotlivá témata jsou začleněna do přírodovědných oborů a do výchovy ke zdravému občanství. Škola usiluje o zlepšení informovanosti žáků v oblasti sexuálního chování a o výchovu k zodpovědnému chování z důvodu ochrany vlastního zdraví. Jedním z hlavních cílů je výchova k plánovanému rodičovství.

Každoročně je pro žáky 9. tříd organizována přednáška s následnou besedou o problematice neplánovaných těhotenství.

Témata sexuální výchovy jsou podávána žákům v souladu s jejich věkem a schopností dané téma pochopit.

Na I. stupni je sexuální výchova zahrnuta do učiva prvouky a přírodovědy.

1. - 3. ročník Prvouka	Elementární znalosti o lidském těle Rozdílnost v anatomii chlapců a dívek-pohlavní Rozdíly
4. - 5. ročník Přírodověda	Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy Základy reprodukce, vývoj jedince, způsob Rozmnožování Biologické a psychické změny v dospívání HIV/AIDS – cesta přenosu

Na druhém stupni je sexuální výchova zahrnuta do hodin přírodopisu a výchovy ke zdravému občanství.

Hlavní probíraná sexuální témata:

úloha pohlavních orgánů při pohlavním styku, změny spojené s pubertou, způsoby antikoncepce, vývoj dítěte a porod, nechtěné otěhotnění, interrupce, pohlavně přenosné nemoci

Formy výuky sexuální výchovy:

formou diskuzí na daná témata, promítání filmu, dokumentu, přednášky vedené sexuologem, výchovnou poradkyní, apod.

Další preventivní aktivity školy zařazované do celoročního plánu práce:

besedy a přednášky pro II. stupeň – spolupráce s P-centrem, PPP Plzeň, SVP Plzeň, Městskou policií, Centrem lékařské prevence, Národní iniciativou pro život.

Pořádané akce:

- Ajaxův zápisník – 2. třída – spolupráce s Policií ČR
- Bezpečný internet – I. stupeň – akce školní družiny, spolupráce s knihovnou
- Přednášky Policie ČR
- Podpora volnočasových aktivit – zájmová činnost na škole
- Podpora sportu a zapojování žáků do sportovních soutěží – basket, školní liga
- házené, stolní tenis, fotbal a softbal
- Celoškolní akce a projekty – sportovní dny, Poštolka – cvičení v přírodě,
- Dotazníková šetření
- Projekty v rámci environmentální výchovy
- LVK a škola v přírodě
- Exkurze, výlety, návštěvy kulturních zařízení
- Aktivní činnost žakovského parlamentu a třídních žakovských samospráv
- Informační nástěnky ve škole a na webových stránkách
- Informace rodičům – zajištění odborných přednášek a seminářů, osvětová činnost

Další vzdělávání pedagogů v této oblasti.

Aktivity pro rodiče a veřejnost:

- seznámení rodičů s MPP v rámci Klubu rodičů a třídních aktivit
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, výchovné poradkyně a školního metodika prevence
- nabídka propagačních materiálů o drogách a poruchách chování
- zajištění odborných přednášek v případě zájmu rodičů
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami a při výskytu rizikového chování
- na třídních schůzkách hovořit o nebezpečí drog a dalších sociálně patologických jevech, zejména u starších žáků, zdůraznit nutnou spolupráci rodiny a školy
- informace o možnostech využít poradenství speciálních pedagogů z odborných zařízení, příp. zajištění kontaktu a projednání přímo ve škole

Spolupracující instituce a instituce poskytující pomoc či podporu v oblasti prevence rizikového chování:

Centrum protidrogové prevence a terapie

P-centrum – vedoucí Mgr. Jana Bučinová Kadlecová, DiS.
Plachého 6, 301 00 Plzeň, tel: 377 220 325

e-mail: prevence@cppt.cz, <http://www.cppt.cz>

Bílý kruh bezpečí – vedoucí poradny Bc. Monika Jelínková
Husova 11, 301 00 Plzeň, tel.: 377 637 695

e-mail: bkbplzen@seznam.cz, <http://www.bkb.cz>

Národní iniciativa pro život,o.p.s. – ředitel společnosti Marek Kult
Hodonínská 59, 323 00 Plzeň, tel.: 776449232

[http:// www.niz.cz](http://www.niz.cz)

Policie ČR – obvodní služebna Plzeň 2 Slovany
Nepomucká 43, 306 11 Plzeň, tel.: 974325392,
www.policie.cz

Středisko výchovné péče Plzeň
Karlovarská 67, 323 00 Plzeň, tel.: 377523720
<http://www.dduplzen.cz>

ÚMO Plzeň 2 – sociálně právní ochrana dětí - Karel Němeček - sociální kurátor
pro mládež- tel. 378 036 274
Koterovská 83, 307 53 Plzeň, tel: 378 036 270
www.umo2.plzen-city.cz

Městská policie Plzeň – odbor analýzy a prevence kriminality
Perlová 3 , 301 14 Plzeň, tel. 378 036 991
vedoucí odboru: Bc. Pavel Beránek, MBA, e-mail: beranek@plzen.eu

Městská policie Plzeň – služebna Slovany
Koterovská 83, 326 00 Plzeň, tel.: 378036920

Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň - město
Částkova 78, 326 00 Plzeň, tel.: 377 468 111
www.pepor.pilsedu.cz

[Centrum lékařské prevence – MUDr. Lenka Luhanová](http://centrumlekarскеprevence.cz)
[Rodinná 7, 312 00 Plzeň, tel.: 377264504](http://centrumlekarскеprevence.cz)
[http:// centrumlekarскеprevence.cz](http://centrumlekarскеprevence.cz)

Tady a Ted', o.p.s.

Koterovská 46, 326 00 Plzeň, tel.: 778096007

<http://tadyated.org>

Linky důvěry:

Diecézní charita Plzeň	777 167 004	NONSTOP
Linka dětské pomoci	378 260 221 / 603 444 192	
Linka vzkaz domů	800 111 113	
Linka bezpečí	116 111	Volání zdarma
Rodičovská linka	840 111 234	
Internet help line	800 155 555	
Linka pro ženy a dívky	731 064 036 / 603 210 999	
Linka Bílého kruhu bezpečí	257 317 110	NONSTOP